

REFERENCES

1. Bart R. Izbrannyje raboty. Semiotika. Poetika.[Selected works. Semiotics. Poetics.] – M.: Izd. gruppya «Progress», «Uniwers», 1994. – 615 s.
2. Biblija. Jevanhelije vid Ivana. [Bible. The Gospel of John] [1: 1]. – 1992. – S. 112–141.
3. Kvintilian M. F. Dvenadzat knig ritoricheskikh nastavleniy: vospitaniye oratora. [Twelve books of rhetorical instruction: the education of a speaker] V 2-kh ch. – SPb, 1834.
4. Kommunikativnaia grammatika russkogoazyka [Communicative grammar of the Russian language] / H. O. Zolotova, N. K. Onipenko, M. Yu. Sidorova. – M.: Nauka, 2004. – 544 s.
5. Nizshe F. Polnoye sobraniye sochineniy [The complete collection of works] / F. Nizshe. – M.: Moscovskoye knizhnoye izdatelstvo, 1910. – T. IX. – 262 s.
6. Pavlova M. A. Intensivnyj kurs povysheniagramotnosti na osnove NLP. [Intensive literacy course based on NLP] / M. A. Pavlova. M.: Sovershenstvo, 1997. – 122 s.
7. Pryshchak M. D. Dilove spilkuvannia: navchalnyy posibnyk. [Business communication: tutorial] / M. D. Pryshchak., O. B. Zalubivska, O. M. Slobodan. – Vinnytsia: VNTU, 2015. – 128 s.
8. Slovyk ukrajiniskoi movy: [Dictionary of the Ukrainian language] v 11 tt. / AN URSR. Instytut movoznavstva; za red. I. K. Bilodida. – K.: Nauk. dumka, 1970–1980. – T. 11. – 698 s.
9. Ukrainska mova. Encyklopedia. [Ukrainian language. Encyclopedia] Redkol.: Rusanivskiy V. M., Taranenko O. O., Zyabluk M. P. ta in. K.: «Ukr. Encyklopedia», 2000. 756 s.
10. <https://westudents.com.ua/.../81405-31-sutnst-neyrolingvstich/>

Стаття надійшла в редакцію 26.03.2019 р.

УДК 377:37.091.12-051:005.336.2

DOI 10.25128/2415-3605.19.1.15

НАТАЛІЯ СИСКО

<http://orcid.org/0000-0001-7665-8325>

nnsysko@ukr.net

кандидат психологічних наук, докторант
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України,
вул. Максима Берлінського 9, м. Київ, Україна

ПРОЄКТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Актуалізовано проблему важливості проєктування професійно-педагогічного профілю викладача закладу професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) як необхідної умови його професійного розвитку. Визначено методологічні підходи до проєктування та обґрунтування професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О. Запропоновано авторське визначення поняття «професійно-педагогічний профіль викладача ЗП(ПТ)О». У проєктуванні професійно-педагогічного профілю обрано модульно-компетентнісний підхід. Визначено такі модулі компетентностей, як нормативно-правовий, психологічний, педагогічний, методичний, інформаційно-комунікаційний, дослідно-експериментальний, культурологічно-виховний, фаховий, що представлені у функціональній структурі професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О. Наголошено, що ця структура складається із двох інтегрованих одна в одну складових, які відповідно до інноваційних процесів у виробничій та педагогічній сферах перебувають у постійному динамічному розвитку. Запропоновано розроблений авторкою професійно-педагогічний профіль викладача ЗП(ПТ)О та виокремлено у ньому відповідні професійно-педагогічні компетентності, які можна використовувати як системоутворювальний чинник професійного розвитку педагога, засіб визначення освітніх потреб, рівня сформованості професіоналізму, атестації та сертифікації, орієнтир для кваліфікаційного зростання та вибудови професійної кар'єри педагога. Констатовано, що запропоновані методологічні підходи до проєктування професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О, його структура та визначені компетентності можуть бути враховані при розробці стандарту вищої освіти з підготовки викладача такого закладу.

Ключові слова: викладач, заклад професійної (професійно-технічної) освіти, професійно-педагогічний профіль, професійно-педагогічна компетентність, проєктування, професійний розвиток.

кандидат психологических наук, докторант
Институт педагогического образования и образования
взрослых имени Ивана Зязюна НАПН Украины,
ул. Максима Берлинского 9, г. Киев, Украина

ПРОЕКТИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ УЧРЕЖДЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО (ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО) ОБРАЗОВАНИЯ

Актуализирована проблема важности проектирования профессионально-педагогического профиля преподавателя учреждения профессионального (профессионально-технического) образования (УП (ПТ)О), как необходимого условия его профессионального развития. Определены методологические подходы к проектированию и обоснованию профессионально-педагогического профиля преподавателя УП(ПТ)О. Предложено авторское определение понятия «профессионально-педагогический профиль преподавателя УП(ПТ)О». При проектировании профессионально-педагогического профиля избран модульно-компетентностный подход. Определены такие модули компетентностей, как нормативно-правовой, психологический, педагогический, методический, информационно-коммуникационный, опытно-экспериментальный, культурологически-воспитательный, профессиональный, представленные в функциональной структуре профессионально-педагогического профиля преподавателя УП(ПТ)О. Отмечено, что эта структура состоит из двух интегрированных друг в друга составляющих, которые в соответствии с инновационными процессами в производственной и педагогической сферах находятся в постоянном динамическом развитии. Предложен разработанный авторский профессионально-педагогический профиль преподавателя УП(ПТ)О и выделенные в нем соответствующие профессионально-педагогические компетентности, которые можно использовать как системообразующий фактор профессионального развития педагога, средство определения образовательных потребностей, уровня сформированности профессионализма, аттестации и сертификации, ориентир для квалификационного роста и построения профессиональной карьеры педагога. Констатировано, что предлагаемые методологические подходы к проектированию профессионально-педагогического профиля преподавателя УП(ПТ)О, его структура и выделенные компетентности могут быть учтены при разработке стандарта высшего образования по подготовке преподавателя такого учреждения.

Ключевые слова: преподаватель, заведение профессионального (профессионально-технического) образования, профессионально-педагогический профиль, профессионально-педагогическая компетентность, проектирование, профессиональное развитие.

NATALIA SYSKO

PhD in Psychology, Doctoral Student,
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical
and Adult Education NAES of Ukraine,
9 Maksyma Berlinskogo Str., Kyiv, Ukraine

DESIGNING PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL PROFILE OF A TEACHER OF AN INSTITUTION OF PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION

The article discusses the problem of importance of professional-pedagogical profile of a teacher working at an institution of professional (vocational) education as the necessary condition for his/her professional development. The methodological approaches to the design and substantiation of the professional-pedagogical profile have been defined. This paper presents author's definition of the concept of "professional and-pedagogical profile of a professional (vocational) institution teacher". Module and competence approach was chosen while developing teacher's professional-pedagogical profile. It has been taken into account that the functional activity of a professional (vocational) institution teacher is inherent in the dual nature, since it relates both to the pedagogical and the industrial spheres of activity in a certain specialty. The author defines such modules of competences of a professional (vocational) institution teacher as a normative and legal, psychological, pedagogical, methodological, information and communication, experimental, cultural and educational, professional, represented in the functional structure of his/her vocational and pedagogical profile. It is emphasized that the functional structure of the professional-pedagogical profile of a professional (vocational) institution teacher consists of two integrated components, which according to the innovative processes in the industrial and pedagogical spheres are in constant dynamic development. It is noted that the

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ СИСТЕМ

professional-pedagogical profile of the teacher performs various functions: educational, diagnostic, reflective, motivational, planning, predictive, and evaluative. The article presents developed professional and pedagogical profile of a teacher of a professional (vocational) institution. The given profile includes allocated relevant vocational and pedagogical competences, which can be used as a system factor for professional development of a teacher, as well as means for identifying educational needs, the level of professionalism, certification, and serve as a benchmark for qualification growth and building teacher's professional career. The suggested methodological approaches to the design of professional-pedagogical profile of a professional (vocational) institution teacher, and the given competencies can be taken into account while developing the higher education standard for training a teacher of an institution of professional (vocational) education.

Keywords: teacher, institution of professional (vocational) education, vocational-pedagogical profile, professional-pedagogical competence, design, professional development.

Актуальність проблеми зумовлена необхідністю вирішення завдань щодо створення умов для вдосконалення і професійного розвитку викладачів ЗП(ПТ)О. Їх вирішення потребує усунення суперечності, сутність якої полягає в тому, що у Класифікатор професій ДК 003:2010 [5] уведено назву професії – «викладач професійно-технічного навчального закладу» (код 2320), проте досі немає державного професійного стандарту, що описував би необхідні компетентності, якими має володіти такий фахівець.

Окрім того, назву такого складника освіти, як «професійно-технічна освіта», згідно з чинним Законом України «Про освіту» (2017), змінено на «професійну (професійно-технічну) освіту». Ці зміни мають бути відображені також у Національному класифікаторі професій.

У Концепції розвитку педагогічної освіти (2018) наголошено, що «важливим системоутворювальним чинником реформи педагогічної освіти є формування галузевої системи кваліфікацій, що передбачає розроблення галузевої рамки кваліфікацій, професійних стандартів, стандарту цифрової компетентності, кодексу етики педагогічного працівника» [9].

Мета статті – здійснити огляд методологічних підходів до проектування та обґрунтувати професійно-педагогічний профіль викладача ЗП(ПТ)О.

У науковій літературі для опису педагогічної діяльності застосовуються такі терміни, як «кваліфікаційна характеристика», «професіограма», «модель діяльності фахівця», «профіль фахівця», «професійна ідентичність», що по-різному трактуються науковцями: як вимоги до знань, навичок й особистісних якостей фахівців (Ф. Герасін, Ю. Дарінов, А. Нікітін, В. Сластьонін, І. Сигів); як діяльність або функції, детальний перелік яких складається шляхом безпосередніх поелементних дій фахівця й доповнюється вказівками про необхідні якості особистості (Є. Смірнова, Г. Таукач, Л. Філіпова) [3].

Сучасні українські науковці також наголошують на важливості вирішення даної проблеми. У Концепції освіти дорослих (2011), розробленою доктором педагогічних наук Л. Лук'яною, зазначено, що «у законодавчій базі мають знайти відображення вимоги до педагогічних кадрів, кваліфікаційного зростання й кар'єрного просування персоналу» [6, с. 6].

На думку Н. Ничкало, в умовах стрімкого науково-технічного і соціально-економічного поступу проблеми педагога завжди були, є і будуть актуальними, оскільки з'являються нові освітньо-виховні функції, народжуються нові суперечності і проблеми [8, с. 5].

Обґрунтовуючи методологічні підходи до проектування професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О, варто враховувати положення Закону України «Про освіту», що визначає педагогічну діяльність як інтелектуальну, творчу діяльність педагогічного працівника, що спрямовується на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та професійних компетентностей. Викладацьку діяльність закон охарактеризовує як таку, що спрямовується на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та фізичних якостей здобувачів освіти [4].

О. Дубасенюк професійну компетентність визначає як інтегративну здатність особистості вчителя, що характеризується його глибокою обізнаністю в психолого-педагогічній і предметній галузях знань, професійних умінь і навичок, особистісному досвіді й освіченості спеціаліста, спрямованого на перспективність (прогностичність) у роботі, відкритого до динамічного збагачення, впевненого у собі і здатного добиватися значних результатів і якостей в авторській проектованій педагогічній діяльності [2, с. 9]. На думку вченої, професійна компетентність складається з таких компонентів: мотиваційно-ціннісного, змістового,

операційно-діяльнісного, рефлексивного. Водночас О. Дубасенюк наголошує, що змістове наповнення кожного компонента поняття «професійна компетентність» для вчителя будь-якого фаху, потребує уточнення і деталізації [2].

Вважаємо, що професійно-педагогічний профіль викладача ЗП(ПТ)О має вибудовуватися за компетентностями, які відповідають вищому рівню Національної рамки кваліфікацій [7].

Н. Гомеля, вивчаючи технологічні основи розвитку психолого-педагогічної компетентності педагога професійного навчання, вважає, що професійно-педагогічна компетентність складається з двох інтегрованих одна в іншу складових: компетентності техніко-технологічної (фахової) і компетентності психолого-педагогічної. Науковець зауважує, що техніко-технологічна компетентність є предметною або змістовною сферою діяльності, тією сукупністю знань, умінь і навичок і якостей особистості, яку необхідно передати учню в процесі здобування професійної освіти, а психолого-педагогічна компетентність є засобом, що забезпечує цю передачу [10, с. 306].

Вочевидь, що інноваційний світ праці, поява нових перспективних професій і компетентностей у виробничій та педагогічній сферах об'єктивно зумовлюють потребу у перегляді кваліфікаційних характеристик, формуванні професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О шляхом аналізу їх функціональних обов'язків, які на них покладені й видів педагогічної діяльності.

Формулюючи сутність визначення «професійно-педагогічний профіль викладача ЗП(ПТ)О», варто проаналізувати визначення поняття «профіль». Дефініція «профіль» (від фр. *profil* – начерк) у «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» трактується як «сукупність основних типових рис, які характеризують господарство, фах і ін.» [1, с. 995].

Таким чином, профіль – це сукупність основних типових рис, які характеризують фахівця. Можемо констатувати, що, згідно з наведеним визначенням, професійно-педагогічному профілю викладача має бути властива певна сукупність функцій, властивостей, рис та якостей, які забезпечують його ефективну діяльність.

Визначаючи концептуальні підходи до розробки професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О, нами обрано модульно-компетентнісний підхід до структури його діяльності. При цьому методологічним підходом до проектування професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О стає вивчення структури його діяльності, виявлення компетентностей, які відповідають професійно-педагогічній діяльності.

Отже, визначаємо, що «професійно-педагогічний профіль викладача ЗП(ПТ)О» – це певна сукупність професійно-педагогічних компетентностей у його функціональній діяльності.

Нами обрано базові принципи, які покладено в основу формування професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О, а саме: оптимальних компетентностей, їх структурування за видами професійно-педагогічної діяльності, цілепокладання, планування, діагностичності, рефлексії, результативності, самооцінювання, зовнішнього оцінювання, прогностичності. Водночас враховано, що функціональна діяльність викладача ЗП(ПТ)О має свої особливості, оскільки вона пов'язана як з педагогічною, так і виробничою сферою діяльності за певним фахом, їй властивий дуальний характер.

Відзначимо, що функціональна структура професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О складається з двох інтегрованих одна в одну складових, які відповідно до інноваційних процесів у виробничій та педагогічній сферах, перебувають у постійному динамічному розвитку.

У ході наукових пошуків було виокремлено наступні модулі компетентностей викладача ЗП(ПТ)О: нормативно-правовий, психологічний, педагогічний, методичний, інформаційно-комунікаційний, дослідно-експериментальний, культурологічно-виховний, фаховий, які представлені у функціональній структурі професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О (рис. 1).

Наведемо більш детальний опис визначених нами компетентностей, що об'єднані у модулі компетентностей.

Нормативно-правовий модуль компетентностей (законодавча база у системі професійної (професійно-технічної) освіти; робоча документація викладача; зовнішня та внутрішня системи забезпечення якості професійної освіти; організаційно-правові умови проведення атестації викладача ЗП(ПТ)О; організація охорони праці в ЗП(ПТ)О).

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ СИСТЕМ

Психологічний модуль компетентностей (знання предмета, завдань і методів психологічної науки; розуміння категорій «індивід», «особистість», «індивідуальність»; знання психічних процесів, властивостей, станів особистості; періодизація психічного розвитку та етапи життєвого шляху особистості; психологічні особливості раннього юнацького віку; вивчення індивідуальних особливостей здобувачів освіти; здійснення психолого-педагогічної підтримки та мотивації до особистісного розвитку; види, функції та засоби спілкування; особливості педагогічного спілкування; психологічний клімат колективу; професійна орієнтація та її елементи; особливості роботи педагога з обдарованими учнями; психолого-педагогічний супровід інклюзивної освіти в ЗП(ПТ)О; девіантна поведінка та її профілактика; булінг, профілактика; профілактика стресів та професійного вигорання; допомога учням, які пережили психологічну травму).

Методичний модуль компетентностей (сформованість когнітивних умінь вчителя; методологія інноваційних технологій навчання в ЗП(ПТ)О; методологія навчання на основі компетентнісного підходу; дуальна форма професійного навчання; методика проведення предметних олімпіад, конкурсів фахової майстерності; уміння критично оцінювати процес і результати своєї педагогічної дії та вносити в неї відповідні корективи; володіння навичками неперервного професійного самовдосконалення; уміння підтримувати процес саморозвитку).

Інформаційно-комунікаційний модуль компетентностей (застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі та на виробництві; створення електронних презентацій; використання педагогічних програмних засобів у навчальному процесі; використання інтернет-сервісів Веб 2.0; створення та ведення професійного блогу, професійного сайту).

Дослідно-експериментальний модуль компетентностей (методологія дослідно-експериментальної роботи; знання законів творчої педагогічної дії, уміння конструювати інноваційні форми навчання і виховання; вимоги до розробки авторських підручників, посібників, методик навчання, їх апробація та експериментальна перевірка; вміння готувати доповіді, повідомлення, виступи, брати участь в обміні досвідом; організація та керування дослідно-експериментальною діяльністю здобувачів освіти).

Культурологічно-виховний модуль компетентностей (володіння культурою праці та службової етики, педагогічним тактом; мета, завдання та принципи виховання; зміст, форми і методи організації виховної роботи в ЗП(ПТ)О; соціальна адаптація здобувачів освіти, співпраця з соціальними інститутами, батьками, громадськістю; особливості організації учнівського самоврядування; методи формування соціальної, громадянської компетентності, ініціативної і підприємливої особистості; формування екологічної грамотності та здорового способу життя здобувачів освіти).

Фаховий модуль компетентностей (володіння спеціальними знаннями у галузі конкретного виробництва; знання сучасних спеціальних технологій, сучасного виробничого обладнання та техніки, матеріалознавства; охорона праці у професії; обізнаність зі структурою та змістом стандарту П(ПТ)О з професії; знання вимог до обов'язкових компетентностей та результатів навчання здобувачів освіти; здатність трансформувати стандарт П(ПТ)О з конкретної професії у робочу навчально-програмну документацію; обізнаність з однопрофільними виробництвами ринку праці; стажування на новітніх виробничих технологіях; обізнаність з вимогами до обладнання навчальних кабінетів, лабораторій, майстерень; організація роботи факультативів та предметних гуртків).

Відзначимо, що професійно-педагогічний профіль вчителя ЗП(ПТ)О виконує різні функції: навчальну, діагностичну, рефлексійну, мотиваційну, планувальну, прогностичну, оцінювальну. Вважаємо, що професійно-педагогічний профіль стає системоутворювальним чинником функціонування системи професійного розвитку вчителя ЗП(ПТ)О, засобом визначення його освітніх потреб, рівнів сформованості професіоналізму, атестації та сертифікації, орієнтиром для кваліфікаційного зростання та вибудови професійної кар'єри.

Пропоновані нами методологічні підходи до проектування професійно-педагогічного профілю вчителя ЗП(ПТ)О, його структура, а також визначені компетентності можуть бути використані при розробці стандарту вищої освіти з підготовки вчителя такого навчального закладу.

Рис. 1. Функціональна структура професійно-педагогічного профілю викладача ЗП(ПТ)О

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
2. Дубасенюк О. Загальнокультурна компетентність: сутність та наукові підходи / О. Дубасенюк // Формування загальнокультурної компетенції майбутніх фахівців: зб. наук. праць / за ред. О. С. Березюк, О. М. Власенко. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 122 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/12914/1/2.pdf>.
3. Жирун О. А. Компетенції викладача в умовах формування професійної ідентичності / О. Жирун. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://novyn.kpi.ua/2009-3-1/06_Girun.pdf.
4. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Класифікатор професій ДК 003:2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.
6. Концепція освіти дорослих в Україні / Укл.: Л. Б. Лук'янова. – Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2011. – 24 с.
7. Національна рамка кваліфікацій: додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>.
8. Ничкало Н. Г. Сучасні тенденції у підготовці педагогів професійного навчання (міжнародний аспект та українські перспективи) // Педагог професійної школи: зб. наук. праць / редкол.: Н. Г. Ничкало (голова), І. А. Зязюн, О. І. Щербак (заст. голови) та ін.; упоряд.: Н. Г. Ничкало, О. І. Щербак. – К., 2002. – Вип. III. – С. 5–13.
9. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
10. Технології професійного розвитку педагогів в умовах формальної і неформальної освіти: практичний посібник / М. П. Вовк, Г. І. Сотська, Н. О. Філіпчук, Ю. В. Грищенко, С. О. Соломаха, Л. Ю. Султанова, Н. С. Гомеля. – К.: Талком, 2019. – 320 с.

REFERENCES

1. Velykyj tлумachnyj slovnyk suchasnoyi ukrajynskoyi movy [Dictionary of modern Ukrainian language] / Uklad. i golov. red. V. T. Busel. Kyiv, Irpin, VTF «Perun», 2001, 1440 p. (In Ukrainian).
2. Dubasenyuk O. Zagalnokulturna kompetentnist: sutnist ta naukovi pidxody [General Cultural Competence: Essence and Scientific Approaches]. Formuvannya zagalnokulturnoyi kompetencyi

- majbutnix faxivciv: zbirnyk naukovykh prac / za red. O.S. Berezyuk, O.M. Vlasenko. – Zhytomyr: Vol. ZhDU im. I. Franka, 2013, 122 p. (In Ukrainian). Available at: <http://eprints.zu.edu.ua/12914/1/2.pdf>.
3. Zhyrun O. A. Kompetencyi vykladacha v umovax formuvannya profesijnoyi identychnosti [Teacher's competences in development of professional identity]. (In Ukrainian). Available at: http://novyn.kpi.ua/2009-3-1/06_Girun.pdf.
 4. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» [The Law of Ukraine “On Education”]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
 5. Klasyfikator profesij DK 003:2010. (In Ukrainian) [Classifier of professions]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>.
 6. Konceptia osvity doroslykh v Ukraini [Concept of adult education in Ukraine]. Ukl.: Lukyanova L. B. Nizhyn: Vol. Lysenko M. M., 2011. 24 p.
 7. Nacionalna ramka kvalifikacij [National qualifications framework], dod. do postanovy Kab. Ministriv Ukrainy vid 23.11.2011 № 1341. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>.
 8. Nychkalo N.G. Suchasni tendencyi u pidgotovci pedagogiv profesijnogo navchannya (mizhnarodny aspekt ta ukrajynski perspektyvy). [Contemporary trends in the training of professional education teachers (international dimension and Ukrainian perspectives)]. Pedagog profesijnoyi shkoly: zb. nauk. pr. / [redkol.: N.G.Nychkalo (golova), I.A. Zyazyun, O.I. Shherbak (zastupnyk golovy) ta in.; uporyad.: N.G. Nychkalo, O.I. Shherbak]. Kyiv, 2002, Vol. III, pp. 5–13.
 9. Pro zatverdzhennya Konceptii rozvytku pedagogichnoi osvity. [On the approval of the Concept of Pedagogical Education Development] (In Ukrainian). Available at: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>.
 10. Tehnologii profesijnoho rozvytku pedahohiv v umovakh formalnoi i neformalnoi osvity: praktychny posibnyk [Technologies of professional development of teachers in the conditions of formal and informal education: a practical guide] / M. P. Vovk, G. I. Sotska, N. O. Filipchuk, Yu. V. Gryshhenko, S. O. Solomakha, L. Yu. Sultanova, N. S. Gomelya. – Kyiv: Talkom, 2019. – 320 p.

Стаття надійшла в редакцію 13.03.2019 р.

УДК 373.5.016:512]:37.091.33

DOI 10.25128/2415-3605.19.1.16

ГАННА ГОМЕНЮК

ID ORCID <http://orcid.org/0000-0002-2527-8653>
anita.homenyuk@gmail.com

кандидат педагогічних наук, викладач
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
вул. Максима Кривоноса 2, м. Тернопіль, Україна

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ТРАДИЦІЙНОГО І КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ АЛГЕБРИ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ НА ЗАСАДАХ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ

Розглянуто проблему реалізації компетентнісного підходу до навчання алгебри учнів основної школи. Вказано, що відповідно до змісту нормативних документів у галузі освіти одним із стратегічних напрямів є модернізація структури, змісту та організації освіти на засадах компетентнісного підходу. Визначено протиріччя між рівнем сучасних вимог до випускників загальноосвітніх шкіл та реальною практикою навчання предметів шкільного курсу математики, основним напрямом вирішення якого є спрямування процесу навчання на формування в учнів предметної математичної компетентності та спеціальних предметних математичних компетентностей. Здійснено порівняльний аналіз традиційного навчання і компетентнісного навчання алгебри на засадах технологічного підходу. Розкрито зміст понять «педагогічна технологія», «традиційне навчання» і «компетентісно зорієнтоване навчання». Запропоновано визначення технології компетентнісного навчання алгебри учнів основної школи як педагогічної системи, метою якої є формування предметної математичної компетентності та спеціальних предметних математичних компетентностей і яка будується на основі системного, аксіологічного, особистісно-діяльнісного і компетентнісного підходів з використанням засобів ІТ-технологій. У результаті аналізу та порівняння традиційного і компетентісно-орієнтованого процесів навчання алгебри учнів основної школи стверджується, що навчання на засадах компетентнісного